

INSTITUT ZA MEDICINU RADA U HELSINKIJU

Opisan je postanak prvog instituta za medicinu rada u Finskoj, njegov smještaj, upravljanje, organizacija, zadaci i opseg rada.

Institut za medicinu rada, čiji je rad započeo u okviru univerzitetske bolnice Meilahti u Helsinkiju, nema velik historijat u poređenju s razvojem privrede u Finskoj. Misao o institutu te vrste iskrsnula je tek 1945. g., kad je u početku aprila u sklopu prve medicinske univerzitetske klinike osnovano jedno odjeljenje i poliklinika sa specijalnom svrhom, da istražuju i da se bave njegom u ono vrijeme mnogobrojnih slučajeva otrovanja ugljičnim monoksidom. Tridesetog maja iste godine utemeljena je zaklada za podupiranje istraživanja na polju medicine rada, gdje se već od početka smatralo potrebnim osnivanje jednog istraživačkog instituta za taj kraj. Iduće godine predlaže odbor imenovan od državnoga vijeća, da se na državni trošak izgradi institut, a državni sabor već iste godine daje prvu novčanu pripomoć za početak građevnih radova. Temeljni kamen Instituta položen je u septembru 1948. Radovi su se međutim zavlačili, ponajviše zbog mnogobrojnih štrajkova, tako da je Institut dovršen tek u proljeću 1951. godine.

Zgrada

Institut za medicinu rada zauzima prostor od oko 30.000 m³. Gradilište je bilo usko i trouglasto, a to je veoma otežalo projektiranje. U šesterokatnom dijelu zgrade nalaze se počevši odozgo: staja za životinje, kuhinja, blagovaonica za osoblje i mala predavaonica (6. kat); bolničko odjeljenje (5. kat); odjel za psihologiju (4. kat); uredi udruženja za zdravstvenu njegu (3. kat); klinički laboratorij i uprava (2. kat) i tehničko-higijenski laboratoriji (1. kat). U niskom dvokatnom i trokatnom dijelu zgrade smješteni su: poliklinika, rentgen, odjel za fiziologiju i velika predavaonica sa zdravstvenom izložbom. Naročito treba istaknuti, da zgrada ima klimatsku komoru s pokretnim sagom, u kojoj se mogu regulirati vlaga i temperatura u širokim granicama, te komoru za niski tlak. U prizemlju se još nalazi finomehaničarska radionica. U mansardi visokog dijela zgrade uređeno je 18 stanova za bolničko osoblje.

Upravljanje i zadaci Instituta

Institut je državno vlasništvo, ali je do konca 1954. g. prepušten zakladi za medicinu rada. Ravnateljstvo zaklade čini 15 članova, od kojih su 8 od državnog sabora, 2 od središnjeg ureda finskih poslodavaca, 2 od središnjeg saveza finskih radničkih udruženja i po 1 član od središnjeg saveza osiguravajućih zavoda, od grada Helsinkija i od društva za suzbijanje nesreća (Tapaturmantorjuntayhdistys).

Ravnateljstvo zaklade odredilo je Institutu upravu od 7 lica; ta se uprava bavi neposredno vođenjem Instituta.

Prema Pravilniku je zadaća Instituta:

1. da istražuje i unapređuje higijensko-medicinske metode rada, kojima će se očuvati i poboljšati radničko zdravlje,
2. da na poziv vlasti i privatnih osoba vrši preglede higijenskih prilika na radnim mjestima, kao i da izvršava i ostale istraživačke zadatke na području higijene rada i s tim usko spojene zdravstvene njege,
3. da svojim znanjem higijene rada pomogne onim državnim i komunalnim ustanovama, koje djeluju pri podizanju radničkog zdravlja,
4. da s liječnicima, tehničkim rukovodiocima, socijalnim savjetnicima iz poduzeća i drugim sličnim osobama raspravlja i dogovara se o pitanjima socijalne medicine i higijene rada,
5. da djeluje kao dijagnostička ustanova i klinički centar za profesionalna oboljenja,
6. da prema dogovoru vrši dužnost centra zdravstvene skrbi za pojedine pogone, državne urede, ustanove i škole u Helsinkiju u opsegu, koji će zahtijevati istraživački ili nastavni rad pojedine ustanove,
7. da u obliku kursova daje pouku iz socijalne medicine i higijene i medicine rada,
8. da se u zajednici s državnim organima i zainteresiranim društvima i organizacijama bavi prosvjetnim radom na polju socijalne medicine i higijene rada i
9. da na svom području izvršuje i druge zadatke, koje na nj stavi ravnateljstvo zaklade.

Organizacija

Institut se sastoji od 5 odjeljenja:

1. Opće odjeljenje, kojem je glavna zadaća da se brine o samoj upravi i vođenju Instituta, o ekonomiji i održavanju veza, o statističkim radovima i istraživanjima, o prosvjetnom radu na polju higijene rada i socijalne medicine, kao i o onim zadacima Instituta, koji ne pripadaju nijednom drugom odjeljenju.
2. Medicinsko odjeljenje, koje se bavi istraživačkim radom na polju medicine rada, nadgledanjem polikliničke i kliničke djelatnosti

te brigom, o higijenskim radnim uvjetima na radnim mjestima onih ureda, ustanova, škola i t. d., koja su izabrana kao pokusna (ogledna) mjesta.

3. Psihološko odjeljenje, koje — prema potrebi s medicinskim odjeljenjem — vrši istraživačke radove, pouku i savjetovanje na području psihologije rada i izbora zvanja.

4. Fiziološko odjeljenje, kojemu je zadaća da se bavi istraživačkim radom i poukom u pravcu fiziologije rada i ispitivanja radne sposobnosti.

5. Tehničko-higijensko odjeljenje, kojemu su zadaci istraživački rad i pouka tehničko-higijenske naravi na području higijene rada.

Osoblje

U početku 1951. g. osoblje Instituta brojilo je 60 osoba. Do proljeća je taj broj još porastao za 10 osoba. U Institutu radi 12 liječnika s raznih medicinskih područja. Većini njih je taj posao sporedno zanimanje. Dalje su u Institutu 2 fiziologa, 1 inženjer, 1 kemičar, 3 psihologa, 2 ekonoma, 16 bolničarka i 2 sestre. Od ostalog personala spomenut ćemo još 1 finomehaničara-rentgenskog tehničara i 2 laboranta.

Rad odjeljenja

Kao što proizlazi iz Pravilnika, Institut uporedo sa svojim temeljnim istraživanjima izvršava i zadatke, koje mu postavljaju vanjski klijenti, daje pouku i provodi prosvjetni rad u raznim zainteresiranim krugovima, te pregledava i liječi bolesnike. Njegova je djelatnost, dakle, vrlo raznovrsna.

Medicinsko odjeljenje sastoji se od jedne opće poliklinike, u kojoj rade liječnici s raznih područja, i to liječnik opće prakse, specijalist za interne bolesti, specijalist za uho, za oči, za pluća, rentgenolog i specijalist za kožna oboljenja. Oni vrše istraživačke radove na polju medicine rada, ispituju i liječe profesionalna oboljenja i bave se bolesnicima iz onih pogona, koji potpadaju pod zdravstvenu skrb Instituta. Za zdravstvenu skrb izabrani su mali pogoni (oko 10.000 osoba) s različitih područja djelatnosti. Odjeljenje vrši ispitivanja radnika, koji traže posao, i izdaje mišljenje, o njihovim zdravstvenim sposobnostima za pojedine radove. Redovnim pregledima nadgleda se zdravlje radnika izvrgnutih opasnosti profesionalnih oboljenja. Osim zdravstvene njege vrši se polikliničko liječenje u svim specijalnim područjima medicine.

Najčešća profesionalna oboljenja su profesionalna oboljenja kože. Iskusan specijalist utvrđuje uzroke oboljenja na temelju odgovarajućih pokusnih ispitivanja. Ako je potrebno, vrše se pregledi na radnom mjestu i daju se potanke upute za suzbijanje dermatoza. Ako se upotreba novih sirovina ili novih metoda čini poslodavcu opasna, on o njima dobiva u Institutu pobliza obavještenja i upute.

Rentgenske snimke su značajno oružje u suzbijanju tuberkuloze, raznih pneumokonioza i drugih bolesti respiratornih organa. Redovnim snimanjem (pomoću filmova vel. 70×70 mm) mogu se kontrolirati radnici izvrgnuti opasnosti oboljenja od silikoze i azbestoze. Institut raspolaze u tu svrhu jednim rentgenskim aparatom, koji se može prenositi u pogone. Liječnici mogu na rentgensko odjeljenje poliklinike uputiti na rentgensko snimanje i bolesnike, koji boluju i od koje druge bolesti respiratornih organa.

Institut obraća naročitu pažnju njezi oka. Američkim Sight-Screener-aparatom ispituju se razne vidne funkcije (jačina vida, raspoznavanje boja, vidno polje i t. d.). U odjeljenju za oči vrše se pregledi radnika, koji polaze na radove, za koje se traže specijalne sposobnosti vida.

Liječnik za oči pohađa radna mjesta, daje upute o reguliranju rasvjete, o zaštiti očiju i prvoj pomoći kod očnih povreda. Kod pojava otrovanja centralnog živčanog sistema provode se specijalna oftalmološka ispitivanja.

Liječnik za uho proučava različite probleme sluha u vezi sa zvanjem.

Institut ima također stalno bolničko odjeljenje od 30 kreveta, u koje liječnici upućuju radnike, koji boluju od profesionalnih i ostalih oboljenja, radi liječenja i kliničke pretrage. Isto se tako na to odjeljenje preuzimaju bolesnici s poliklinike Instituta.

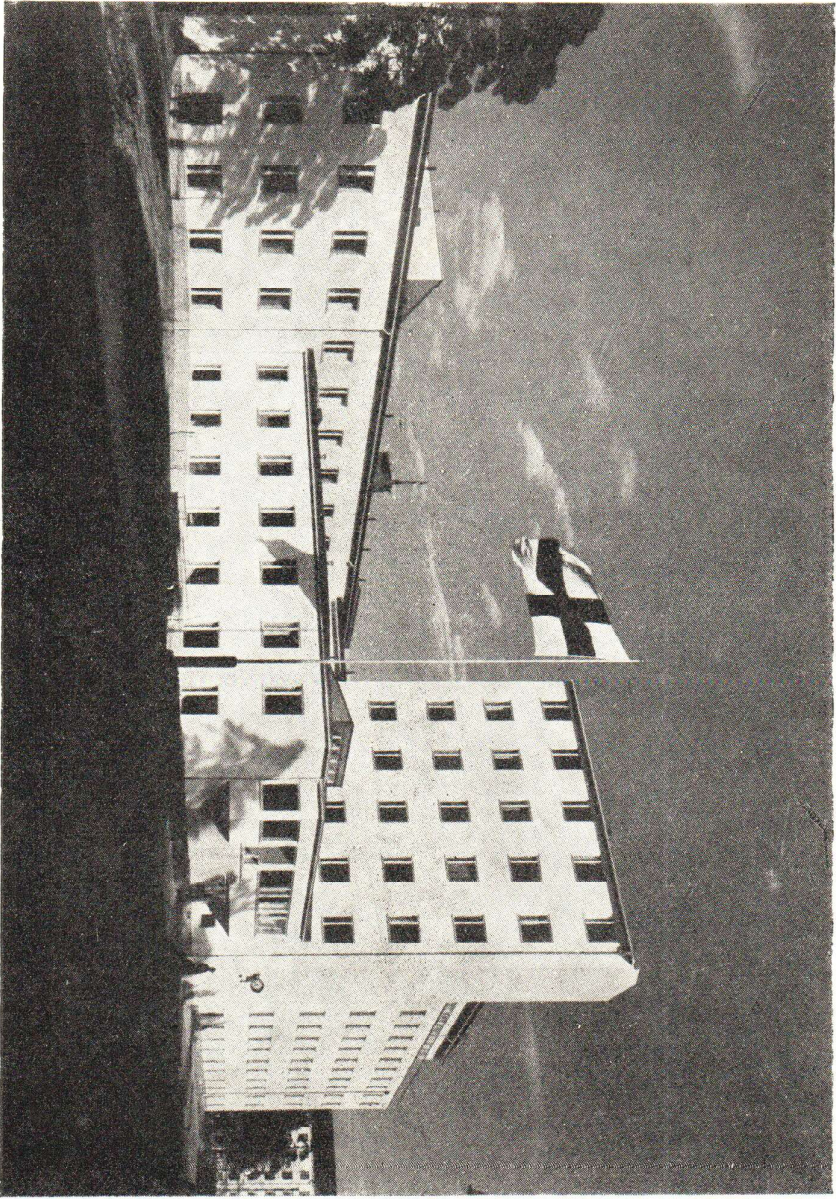
Djelatnost tehničko-higijenskog odjeljenja usmjerena je uglavnom na to, da s radnih mjesta odstranjuje uzroke bolesti, koji su tehničke naravi. Posljednjih godina razvile su se mnogobrojne objektivne istraživačke metode i instrumenti za mjerenje onečišćenja zraka na radnim mjestima i ostalih štetnih okolnih faktora. Tehničko-higijensko odjeljenje vrši prema želji mjerenja temperature, vlage, ventilacije, buke, osvjetljenja i zračenja na radnim mjestima, kao i određivanje sadržaja plinova, para i prašine u zraku.

Uzorci zraka uzimaju se na radnim mjestima, ali se većinom ispituju u laboratorijima, u koje liječnici šalju i uzorke krvi, mokraće i ostalog materijala, kako bi se ustanovio sadržaj otrovnih sastavina kao što su ugljični monoksid, olovo, trikloretilen i t. d.

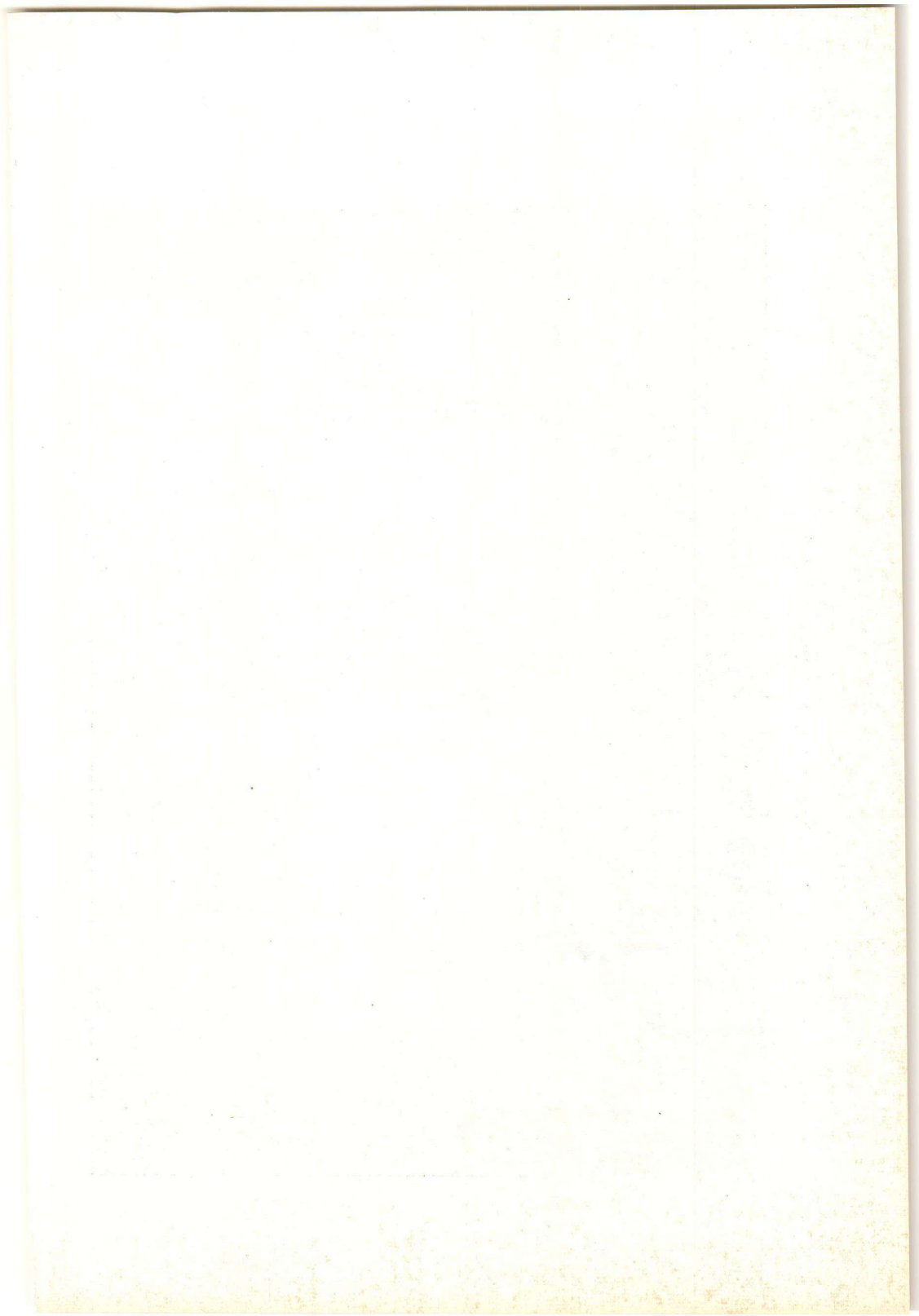
Ispituju se sirovine i tehnički produkti, ako se sumnja, da bi mogli predstavljati uzrok bolesti.

Tehničko-higijensko odjeljenje daje također savjete i izrađuje planove za uklanjanje nedostataka.

Problemi duševnog zdravlja imaju u današnjem društvu sve veću ulogu. Ako je radnik duševno zdrav i uravnotežen, ako se u svom radu dobro osjeća, onda je njegova radna intenzivnost visoka. Psihološko odjeljenje istražuje odnose između rada i duševnog zdravlja. Od zadataka tog odjeljenja spomenut ćemo analizu raznih zvanja, psihodijagnostiku i t. d.

Instituut za medicinu rada u Helsinkiju

Osim svojih osnovnih istraživanja vrši psihološko odjeljenje po želji savjetovanja i istraživanja u pitanjima izbora zvanja.

Osnovna istraživanja fiziološkog odjeljenja upravljena su uglavnom na pitanja fiziologije rada, koja su u Finskoj aktuelna. Istraživanja, kojih se koristi odrazuje neposredno na radnom mjestu, odnose se među ostalim na uspoređivanja raznih načina rada i ocjene umora i prevelikog napora. Za osiguravajuća društva i pogone vrše se ispitivanja rada cirkulatornih i dišnih organa. Ta ispitivanja imaju značajnu ulogu u ocjeni plućnih oboljenja uzrokovanih prašinom, tuberkuloze, emfizema i kroničnih oboljenja srca, a u vezi s određivanjem radne sposobnosti i procenta invalidnosti radnika.

Udržavanje Instituta

Institut prima od države pomoć, koje visinu svake godine potvrđuje sabor. Ta pomoć pokriva polovicu izdataka Instituta, a druga se polovica pokriva iz vlastite djelatnosti (oko $\frac{2}{3}$) i dotacijama (oko $\frac{1}{3}$).

*Institut za medicinu rada,
Helsinki*

SUMMARY

INSTITUTE OF OCCUPATIONAL HEALTH, HELSINKI

The establishment of the first Institute for Occupational Health in Finland is described. Its work started in spring, 1951. The Institute is owned by the state but until will be managed directly by the Board for Occupational Health. The Institute has a building of its own with the necessary departments and the most modern equipment. Its tasks are research, practical work and education with a view to improving the methods of work from the standpoint of hygiene and technics. There are five departments at the institute (general, medical, psychological, physiological and hygieno-technical) and a staff of 70. Its funds come partly from the state and partly from its own activities and dotations.

*Institute of Occupational Health,
Helsinki*